

Sygn. akt II AKa 110/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 czerwca 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku II Wydział Karny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Wiktor Gromiec

Sędziowie: SSA Alina Miłosz-Kloczkowska

SSA Dorota Rostankowska (spr.)

Protokolant: referent-stażysta Błażej Mokrcki

przy udziale Prokuratora Prokuratury Regionalnej w G. K. G.

po rozpoznaniu w dniu 6 czerwca 2019 r.

sprawy

M. C., s. P., ur. (...) w K.

oskarżonego z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k.; art. 284 § 2 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 13 listopada 2018 r., sygn. akt **XIV K 289/17**

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że uchyla punkt VI wyroku,

II. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok w pozostałej części,

III. zwalnia oskarżonego od opłaty za postępowanie odwoławcze a jego wydatkami obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Gdańsku rozpoznawał sprawę **M. C.** oskarżonego o to, że:

I. w dniu 18 sierpnia 2016 r. w K. przywłaszczył sobie powierzone mu rzeczy ruchome w postaci samochodów:

- V. (...), rok prod. 2014, VIN (...), nr rej. (...),

- V. (...), rok prod. 2014, VIN (...), nr rej. (...),

- V. (...), rok prod. 2014, VIN (...), nr rej. (...),

- V. (...), rok prod. 2014, VIN (...), nr rej. (...),

o łącznej wartości 320 000 zł na szkodę (...) SA w W., tj. o przestępstwo z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k.;

II. w dniu 20 września 2016 r. w K. przywłaszczył sobie powierzoną mu rzecz ruchomą w postaci samochodu S. (...), rok prod. 2014, VIN (...), nr rej. (...), o wartości 50 000 zł na szkodę (...) SA w W., tj. o przestępstwo z art. 284 § 2 k.k.

Wyrokiem z 13 listopada 2018r. w sprawie sygn. akt XIV K 289/17

I. oskarżonego M. C. uznał za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu w punkcie I oskarżenia i za to skazał go na mocy art.284 § 2 k.k. w zw. z art.294 § 1 k.k. i na mocy art.294 § 1 k.k. wymierzył mu karę roku pozbawienia wolności;

II. oskarżonego M. C. uznał za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu w punkcie II wyroku i za to skazał go na mocy art.284 § 2 k.k. i na mocy art.284 § 2 k.k. wymierzył mu karę 3 miesięcy pozbawienia wolności;

III. na mocy art.85 § 1 i 2 k.k. i art.86 § 1 k.k. połączył jednostkowe kary pozbawienia wolności wymierzone w punkcie I i II wyroku i w ich miejsce orzekł karę łączną roku pozbawienia wolności;

IV. na mocy art.69 § 1 i 2 k.k., art.70 § 1 k.k. wykonanie orzeczonej w punkcie III wyroku kary łącznej pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres próby wynoszący 3 lata;

V. na mocy art.72 § 1 pkt 1 k.k. zobowiązał oskarżonego do informowania sądu o przebiegu okresu próby;

VI. na mocy art.46 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego obowiązek naprawienia szkody poprzez zapłatę na rzecz (...) SA z siedzibą w W. (obecnie (...) SA z siedzibą w Ł.) kwoty 160.000,- zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty;

VII. na mocy art.626 § 1 k.p.k., art.627 k.p.k. w zw. z art.1, art.2 ust.1 pkt 3, art.6, art.16 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 3.902,16 zł tytułem poniesionych wydatków i kwotę 180,00 zł tytułem opłaty.

Apelację od wyroku wywiódł obrońca oskarżonego zarzucając mu:

- obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, a mianowicie art.7 k.p.k., tj. naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów, poprzez dowolną, sprzeczną w szczególności z doświadczeniem życiowym ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego, przede wszystkim wyjaśnień oskarżonego M. C., którym odmówiono przyznania waloru wiarygodności - w zakresie braku po jego stronie zamiaru przywłaszczenia przedmiotów obu umów leasingowych zawartych z (...) S.A. tj. czterech samochodów V. (...) oraz samochodu S. (...), podczas gdy w ocenie obrony prawidłowa ocena zebranego w sprawie materiału dowodowego w oparciu przede wszystkim o doświadczenie życiowe oraz fakty, iż: oskarżony po wypowiedzeniu przedmiotowych umów najmu dobrowolnie wpłacił na rzecz pokrzywdzonego kwotę 50.000 zł będąc przekonany, że będzie mógł w dalszym ciągu korzystać z przedmiotów najmu, a utrata przez oskarżonego płynności finansowej i poważne problemy finansowe, w konsekwencji których oskarżony zaprzestał opłat comiesięcznych rat najmu - nie wynikały z jego złej woli lecz z upadłości kontrahenta w Norwegii, który nie wypłacił w przedmiotowym czasie oskarżonemu wynagrodzenia w kwocie około 5.000.000 koron norweskich oraz pominięcie faktu, że oskarżony wskazywał w trakcie postępowania miejsca, w których według jego wiedzy znajdują się przedmiotowe samochody i nie ukrywał ich przed pokrzywdzonym;

- w konsekwencji doprowadziła do błędów w ustaleniach faktycznych w zakresie zamiaru przywłaszczenia przez oskarżonego przedmiotowych pojazdów;

- będący konsekwencją wskazanych powyżej naruszeń, błąd w ustaleniach faktycznych, który mógł mieć wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, a mianowicie przyjęcie, że oskarżony M. C. w dniu 18 sierpnia 2016 r. przywłaszczył sobie powierzone mu rzeczy ruchome w postaci czterech samochodów V. (...) o nr rej.: (...) oraz w dniu 20 września 2016 r. przywłaszczył sobie powierzoną mu rzecz ruchomą w postaci samochodu S. (...) nr rej.: (...), podczas gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, oceniany zgodnie z zasadami swobodnej oceny dowodów, w ocenie obrony nie daje podstaw do tego typu ustaleń faktycznych;

- błąd w ustaleniach faktycznych, który mógł mieć wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, a mianowicie błędne ustalenie, iż oskarżony wyrządził na rzecz pokrzywdzonego (...) S.A. (obecnie (...) S.A.) szkodę w wysokości 160.000 zł, tj. szkodę o równowartości dwóch pojazdów, podczas gdy jeszcze w trakcie trwania postępowania przed Sądem I Instancji oskarżonemu udało się odzyskać od swoich byłych pracowników dwa kluczyki i dwa dowody rejestracyjne do pozostawionych przez nich na parkingu stoczni (...) w miejscowości A. w Norwegii samochodów marki V. (...) o nr rej.: (...), które to przedmioty oskarżony próbował najpierw zwrócić pokrzywdzonemu na ostatniej rozprawie za pośrednictwem Sądu I Instancji, a gdy okazało się to niemożliwe przekazał je swojemu obrońcy w celu zwrotu pokrzywdzonemu, co ten uczynił po uzgodnieniu z pełnomocnikiem oskarżyciela posiłkowego - r.pr. S. D., przesyłając je kurierem pełnomocnikowi na adres: Kancelaria (...) Sp. z o.o., ul. (...), (...)-(...) W., co z kolei mając na uwadze fakt, że oskarżony już wcześniej informował pokrzywdzonego i organy ścigania o miejscu, w którym znajdują się przedmiotowe pojazdy pozwala wnioskować, że wszystkie pojazdy objęte przedmiotowymi umowami leasingu są ponownie w posiadaniu oskarżyciela posiłkowego, a zatem nie powstała przedmiotowa szkoda w wysokości 160.000 zł i nieuzasadniony jest nałożony na oskarżonego w punkcie VI zaskarżonego wyroku obowiązek naprawienia szkody we wskazanej wysokości na podstawie art. 46 § 1 k.k.

Wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uznanie oskarżonego za niewinnego zarzucanych mu czynów.

Pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego złożył odpowiedź na apelację wnosząc o utrzymanie w mocy zaskarżonego orzeczenia. W uzasadnieniu tego pisma procesowego wskazano m.in., że pokrzywdzony ostatecznie odzyskał wszystkie samochody objęte przypisanymi oskarżonemu zarzutami.

Sąd apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja okazała się częściowo zasadna, co skutkowało zmianą zaskarżonego orzeczenia.

Na wstępie wskazać należy, że apelacja obrońcy oskarżonego była jedyną wywiedzioną w powyższej sprawie, wniosek o uzasadnienie wyroku sądu odwoławczego złożył natomiast tylko pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego, który w złożonej odpowiedzi na apelację obrońcy oskarżonego w pełni zaakceptował dokonane przez sąd okręgowy ustalenia faktyczne w zakresie zaistnienia znamion przypisanych oskarżonemu przestępstw oraz ich kwalifikacji prawnej. Z tego względu uzasadnienie sądu odwoławczego koncentrować się będzie na kwestiach stanowiących podstawę zmiany zaskarżonego orzeczenia, gdyż jest ona niekorzystna dla oskarżyciela posiłkowego.

Wobec powyższego jedynie sygnalizacyjnie wskazać należy, że w ocenie sądu apelacyjnego, sąd pierwszej instancji w sposób wnikliwy i wszechstronny rozważył wszystkie dowody i okoliczności ujawnione w toku rozprawy, na ich podstawie poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne (aktualne na etapie wyrokowania) oraz należycie wykazał winę oskarżonego M. C.. Ocena materiału dowodowego dokonana przez sąd okręgowy nie wykazuje błędów logicznych i nie wykracza poza ramy swobodnej oceny dowodów chronionej przepisem art.7 kpk. Do czynów przypisanych oskarżonemu sąd pierwszej instancji zastosował właściwą kwalifikację prawną.

Również w zakresie orzeczenia wydanego w oparciu o przepis art.46 § 1 kk, sąd okręgowy nie poczynił żadnych błędów. Zmiana wyroku w zakresie pkt. VI jest natomiast konsekwencją zmian stanu faktycznego do jakich doszło na etapie postępowania międzyinstancyjnego, które musiał wziąć pod uwagę sąd odwoławczy, zwłaszcza wobec podniesionego w tym zakresie zarzutu apelacji.

Podkreślenia wymaga, że podstawą orzeczenia wobec oskarżonego obowiązku naprawienia szkody poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego kwoty 160.000 zł z ustawowymi odsetkami była okoliczność, że w dacie wydania wyroku przez sąd pierwszej instancji dwa spośród czterech samochodów objętych pkt. I wyroku nie zostały odzyskane przez pokrzywdzonego (str.15 uzasadnienia wyroku). Jednocześnie sąd okręgowy przyjął, że w pozostałym zakresie szkoda wynikająca bezpośrednio z czynów zabronionych objętych niniejszym postępowaniem została – wobec odzyskania pozostałych przedmiotów leasingu (podkr. SA) – naprawiona. Apelacji na niekorzyść oskarżonego nie wywiódł ani oskarżyciel publiczny, ani pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego. Wobec takiej argumentacji sądu pierwszej

instancji, przy zarzucie apelacji dotyczącym tego punktu wyroku, przy braku apelacji na niekorzyść oskarżonego i przy jednoczesnym odzyskaniu przez pokrzywdzonego dwóch ostatnich samochodów objętych zarzutami w niniejszej sprawie, sąd apelacyjny zobligowany był od uchylenia pkt. VI zaskarżonego orzeczenia. Przeszkody ku temu nie mogła stanowić podnoszona w odpowiedzi na apelację okoliczność, że wartość samochodów uległa obniżeniu. Jak wynika bowiem z treści wyroku, sąd okręgowy orzekając o obowiązku naprawienia szkody odnosił się jedynie do faktu odzyskania lub nieodzyskania przedmiotów leasingu. Żadną miarą nie odnosił tego do obniżenia wartości pojazdów w okresie pomiędzy zawarciem umów leasingowych (18 sierpnia 2016r. i 20 września 2016r.) a odzyskaniem ich przez pokrzywdzonego (9 listopada 2016r. – k.111 akt sprawy, 26 marca 2017r. – k.108 akt sprawy, 4 lipca 2017r. – k.183 akt sprawy). A przecież poza sporem wydaje się jest, że w okresie tym pojazdy straciły na wartości, choćby z uwagi na fakt ich eksploatacji. Podkreślenia przy tym wymaga, że wycena rzeczoznawcy (k.225-230 akt sprawy) dotyczy wartości samochodów będących przedmiotem zarzutów, na dzień zawarcia umów leasingu. Gdyby zatem, w ocenie sądu okręgowego, obniżenie wartości pojazdów miało to znaczenie dla kwestii wysokości odszkodowania jakie winno zostać orzeczone w trybie art.46 § 1 kk, znalazłoby to odzwierciedlenie w wyroku i jego uzasadnieniu. Innymi słowy – sąd ten zasądziłby od oskarżonego na rzecz pokrzywdzonego tytułem obowiązku naprawienia szkody, nie tylko kwotę stanowiącą równowartość pojazdów nieodzyskanych w dacie wyrokowania ale również różnicę pomiędzy wartością samochodów oddanych w leasing a odzyskanych już w tym czasie. Nie uczynił tego i zostało to zaaprobowane zarówno przez oskarżyciela publicznego, jak i posiłkowego, skoro nie zostały wywiedzione apelacje na niekorzyść oskarżonego. Z tego względu sąd odwoławczy musiał uwzględnić fakt, że na dzień wydania przez niego wyroku pokrzywdzony odzyskał wszystkie samochody; nie mógł jednocześnie zastosować innej niż to uczynił sąd pierwszej instancji, niekorzystnej dla oskarżonego interpretacji i w swoim wyroku uwzględnić spadek wartości pojazdów będących przedmiotem przypisanych oskarżonemu zarzutów a w konsekwencji zasądzić w trybie art.46 § 1 kk wskazaną w odpowiedzi na apelację (str.6) różnicę w ich wartości. Postąpienie takie byłoby niezgodne z określonym w przepisie art.434 kpk zakazem reformationis in peius. Podkreślenia bowiem wymaga, że przy braku środka odwoławczego na niekorzyść oskarżonego, jego sytuacja w postępowaniu odwoławczym nie może ulec pogorszeniu w jakimkolwiek zakresie. Sąd odwoławczy nie może zatem uczynić niczego, co mogłoby powodować negatywne skutki dla oskarżonego (tak też: Sąd Najwyższy w wyroku z 5.07.2018r. V KK 228/18).

Wobec powyższego sąd apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok poprzez uchylenie jego pkt. VI.

W pozostałym zakresie, nie stwierdzając zaistnienia przesłanek z art.439 kpk i art.440 kpk, zaskarżone orzeczenie utrzymał w mocy.

O wydatkach postępowania odwoławczego sąd apelacyjny orzekł na mocy art.626 § 1 kpk, art.624 § 1 kpk, zwalniając oskarżonego od obowiązku ich ponoszenia i obciążając nimi Skarb Państwa. Przemawiają za tym zasady słuszności, gdyż apelacja wywiedziona przez obrońcę oskarżonego okazała się częściowo zasadna.